
ATEENA DEMOKRAATIA

A OSA

Thukydides oli Vana-Kreeka klassikalise ajajärgu ajaloolane ja sõjamees, kes elas 5. sajandil eKr. Thukydides sündis Ateenas. Aastatel 431–404 eKr Ateena ja Sparta vahel peetud Peloponnesose sõja ajal juhatas ta laevastikku, mis pidi kaitsma Traakias asuvat Amphipolise linna. Laevastik ei jõudnud aga õigeks ajaks kohale. Linn langes Sparta kindrali Brasidase kätte ning Thukydides oli sunnitud 20 aastaks pagendusse minema. Pagenduses viibimine andis talle võimaluse koguda täpset teavet mõlema sõdiva poole kohta ning hankida materjali oma teose "Peloponnesose sõja ajalugu" tarbeks.

Thukydides peetakse üheks antiikaja suurimaks ajaloolaseks. Tema järgi ei suuna ajaloosündmusi mitte saatuse ja jumalate vahelesegamine, vaid pigem asjade loomulik kulg ning inimeste käitumine. Thukydides ei tegele pelgalt elulooliste pisiasjade järjestamisega, vaid püüab lisaks sellele ajalooliste isikute tegudele põhjendusi leida. Thukydidese huvist inimkäitumise vastu on ajendatud ka tema väljamõeldud kõned, mis aitavad mõista ajalooliste tegelaste tegude tagamaid.

B OSA

Thukydides omistab järgneva Peloponnesose sõja esimesel aastal langenud sõjameeste auks peetud kõne Ateena riigimehele Periklesele (5. sajand eKr).

Oma riigikorras ei jäljenda me teiste rahvaste korrastust; me oleme pigemini teistele eeskujuks, kui teiste matkijaks. Seda korda nimetatakse demokraatiaks, sest see ei põhine mitte vähemusel, vaid enamusel. Eraasjus kasutavad meie seaduste põhjal kõik võrdseid õigusi; mis puutub aga poliitilisse tähtsusse, siis sõltub see pigem igaühe tublidusest kui tema sotsiaalsest seisusest.

Madal seisus pole kellelegi takistuseks ka ükskõik missugusesse riigiametisse astumisel /.../. Eraelus vabad igasugusest sunnist, ei riku me seadusi ka ühiskondlikes suhetes. Me alistume isikuile, kes antud ajal on võimuga varustatud; eriti hoolikalt täidame me neid seadusi, mis on olemas ülekohtu kannatajate kasuks ja mis, kuigi nad pole kirja pandud, toovad nende rikkumise korral kaasa avaliku häbistuse.

Lisaks pakume me ka hingele võimalust mitmekesiseks puhkuseks. Aastast aastasse korduvad võistlusmängud ja ohvritalitused ning meie kaunilt sisustatud kodune elu tõrjub iga oma mõnuga eemale tuska; meie linna suuruse tõttu voolab Ateenasse kõigilt maadelt kõike, ja me naudime teiste rahvaste hüvesid samuti nagu oma maa vilju.

Thukydides, Peloponnesose sõja ajalugu (adaptsioon)

Vasta eelmise leheküljel oleva teksti "Ateena demokraatia" põhjal alljärgnevatele küsimustele.

Küsimus: 1 ATEENA DEMOKRAATIA

Osas B ära toodud kõne üheks eesmärgiks oli avaldada austust Peloponnesose sõja esimesel aastal langenud sõjameestele.

Mis oli kõne TEISEKS eesmärgiks?

.....
.....

ATEENA DEMOKRAATIA: PUNKTIARVESTUS 1

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tervikuks ühendamine ja tõlgendamine: loetu üldine mõistmine

Põhjendava teksti eesmärgi tuvastamine selle sidumisel kontekstiga

Õige vastus

Kood 2: Õpilane annab usutava ning tekstiga kooskõlas oleva vastuse. Vastus võib sisaldada kas üht või mitut põhjust, sealhulgas sõjameeste veenmine võitlust jätkama; langenud sõjameeste lähedaste lohutamine; Ateena kodanike patriotismi tugevdamine; Ateena positiivsete külgede rõhutamine võrreldes Sparta ning teiste linnadega.

- Panna inimesi Ateena üle uhkust tundma.
- Demokraatia edendamine.
- Ateena demokraatia eeliste kirjeldamine.
- Panna inimesi uskuma, et Ateenas on kõik korras, hoolimata sellest, et hetkel ei lähe neil just kõige paremini.
- Kinnistada positiivset mõtlemist ja positiivset suhtumist.
- Inimesi tegutsema panna.
- Patriotismi edendamine.
- Järgmiste valimiste võitmine.
- Populaarsuse kogumine.
- Spartalaste vastu üles ässitamine.

Õpilane viitab Thukydide eesmärgile iseloomustada Periklese meelelaadi.

- Periklese meelelaadi/hingeelu mõistmine.
- Selgitada, mis on tema tegude põhjus.

Osaliselt õige vastus

Kood 1: Õpilane viitab ainult demokraatia põhimõtete selgitamisele.

- Demokraatia tutvustamine.
- Demokraatia põhimõtete selgitamine rahvale.

Vale vastus

Kood 0: Õpilane annab ebapiisava või ebamäärase vastuse.

- Langenud sõjameestele austuse avaldamine. *[Kordab küsimust.]*

Õpilane näitab üles väära arusaamist materjalist või annab ebausutava või mitteasjakohase vastuse.

- Kõne teemaks oli Ateena. *[eesmärki ei ole nimetatud]*
- Inimesi naerma ajada. *[ebaõige]*

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 2: ATEENA DEMOKRAATIA

Miks oli Thukydides sunnitud pagendusse minema?

- A Ta ei suutnud ateenlasi Amphipolise lahingus võidule viia.
- B Ta võttis Amphipolises laevastiku juhtimise üle.
- C Ta kogus teavet mõlema sõdiva poole kohta.
- D Ta läks ateenlaste poolelt üle spartalaste poolele.

ATEENA DEMOKRAATIA: PUNKTIARVESTUS 2

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Juurdepääs ja hankimine: teabe hankimine

Tihedas tekstis selgelt esitatud teabe tuvastamine

Õige vastus

Kood 1: A. Ta ei suutnud ateenlasi Amphipolise lahingus võidule viia.

Vale vastus

Kood 0: Muud vastused.

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 3: ATEENA DEMOKRAATIA

Kes on osas B tsiteeritud kõne autor? Põhjenda oma vastust teksti abil.

.....

.....

ATEENA DEMOKRAATIA: PUNKTIARVESTUS 3

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tervikuks ühendamine ja tõlgendamine: tekstide tõlgendamine

Kahe teksti vahelise suhte tuvastamine tekstides esitatud teabe seostamise abil

Õige vastus

Kood 2: Õpilane viitab otseselt või kaudselt sellele, et kõne autor on Thukydides JA märgib, et Thukydides omistab kõne Periklesele. Vastus võib teksti kas ümber sõnastada või tsiteerida.

- Thukydides. Tekstis öeldakse, et "Thukydides omistab järgneva kõne Periklesele".
- Thukydides. "Thukydidese huvist inimkäitumise vastu on ajendatud ka tema väljamõeldud kõned, mis aitavad mõista ajalooliste tegelaste tegude tagamaid."
- Tekstis öeldakse, et Thukydides mõtles ise oma tegelaste jaoks kõnesid välja.

Osaliselt õige vastus

Kood 1: Õpilane vastab, et teksti autor on Thukydides, kuid ei lisa selgitust.

- Thukydides.
- Ajaloolane ja sõjamees. [*kaudne vihje Thukydidesele*]

Vale vastus

Kood 0: Õpilane annab ebapiisava või ebamäärase vastuse.

- Keegi teine. [*liiga ebamäärane*]

Õpilane näitab üles väära arusaamist materjalist või annab ebausutava või mitteasjakohase vastuse.

- Perikles.
- Ta kirjutas Peloponnesose sõjas.

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 4: ATEENA DEMOKRAATIA

Mis eristas eelpooltoodud teksti järgi Thukydideist teistest tol ajal elanud ajaloolastest?

- A Ta kirjutas tavalistest inimestest, mitte kangelastest.
- B Ta kasutas paljaste faktide asemel eluloolisi pisiarvandeid.
- C Ta põhjendas ajaloolisi sündmusi üldloomulike jõudude tegevusega.
- D Ta keskendus inimeste käitumise põhjustele.

ATEENA DEMOKRAATIA: PUNKTIARVESTUS 4

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Juurdepääs ja hankimine: teabe hankimine

Tihedas tekstis esitatud teabe tuvastamine

Õige vastus

Kood 1: D. Ta keskendus inimeste käitumise põhjustele.

Vale vastus

Kood 0: Muud vastused.

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 5: ATEENA DEMOKRAATIA

Heida pilk alljärgnevale osa B teises pooles toodud lõigule:

"Lisaks pakume me ka hingele võimalust mitmekesiseks puhkuseks. Aastast aastasse korduvad võistlusmängud ja ohvritalitused ning meie kaunit sisustatud kodune elu tõrjub iga oma mõnuga eemale tuska."

Missugune alljärgnevatest lausetest kirjeldab seda tekstiosa kõige täpsemini?

- A Ateena valitsussüsteem võimaldab igaühel seadusi luua.
- B Meelelahutus ja silmailu on osa Ateena mõistes heast elust.
- C Ateenlaste elu on liiga luksuslik ja nad ei suuda elu tõsiselt võtta.
- D Avalikku ja eraelu vaadeldakse ühtse tervikuna.

ATEENA DEMOKRAATIA: PUNKTIARVESTUS 5

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tervikuks ühendamine ja tõlgendamine: tekstide tõlgendamine

Selgitavas tekstis esineva fraasi lahtiseletamine

Õige vastus

Kood 1: B. Meelelahutus ja silmailu on osa Ateena mõistes heast elust.

Vale vastus

Kood 0: Muud vastused.

Kood 9: Vastus puudub.